

ותן חלקנו בתורתך

מאת כ"ק האדמו"ר מרחלין שליט"א

שיחת התעמקות על פי דרך עץ החיים
פרשת מטות מסעי תשפ"ד

קבלת קהל בתיאום מראש בטל' 02-6520002

www.rachlin.org.il

בהוצאת: אוריאל יעוץ ופתרונות בע"מ

יפה רום 40 ירושלים ת"ן

לקבלת הגיליון למייל: rachlin@rachlin.org.il

© כל הזכויות שמורות לכ"ק האדמו"ר רבי פינחס דניאל הכהן רחלין שליט"א

סרקו להורדה

הערה: מאמר זה הנו תמלול של שיעור בפרשת השבוע שהעביר כ"ק האדמו"ר שליט"א.
לא הוכנסו שינויים על מנת לשמר את הסגנון המקורי.

פרשת מטות מסעי תשפ"ד – האינטרס מטשטש את הבחירה

הראשונים שנענשו ויצאו לגלות – עונש. לקח זמן, אבל היה עונש.

זה דבר אחד, מקרה אחד של מי שיש לו צורך, הוא רואה משהו – והוא אומר: 'וואו! זה בדיוק מתאים לצורך. איזו השגחה!' תכף אני אביא לכם דוגמאות. והדבר השני זה אחרי שניצחו את מדין – הם הביאו שבויים, שבויים וכו' והם לא עשו מה שהיה צריך לעשות, ומשה רבינו כעס וגער בהם ונתן להם הוראות לתקן את זה. ולמה הם לא עשו מה שהיה צריך לעשות? – אינטרס, נגיעה אישית, ברור. אחרת משה רבינו לא היה כועס.

כל העולם הזה נברא על ידי זה שה' יתברך צמצם את אור חסדו ויצר חלל פנוי, ככה מביא האר"י – ואחר כך הכניס קו אור אין סוף בפנים, ומהחיבור נבראו כל העולמות. זאת אומרת שהמושג הזה בכלל של 'נברא', זה מחסור, זה חוסר. ולכן עובדה: אנחנו בני האדם צריכים כל הזמן לאכול, לשתות, הולכים לישון, קמים, עוד פעם צריכים לאכול ולשתות. לא אוכלים או לא שותים או לא נושמים – האדם מסתלק מן העולם. זאת אומרת שיש כאן צורך בלתי פוסק לקבל חיות באמצעות הדומם-צומח-וחי כדי שנוכל להשאר כאן בעולם הגשמי.

אז ברור שיש לנו צרכים, ואם יש מקום שנראה טוב מאד לצאן ולבקר, אתה מבסוט, מצאת משהו טוב! אבל שכחנו קצת שאנחנו "ממלכת כהנים וגוי קדוש" ואנחנו אמורים לעשות את מה שה' אומר, כי קיבלנו על עצמנו לקיים את התורה – גם בתור פרטים אנחנו צריכים ללכת לפי ההלכה ולפי התורה, וגם בתור עם, שעדיין לא הגענו לדרגה הזו בדור הזה, שהעם כעם יקיים את התורה "ממלכת כהנים וגוי קדוש".

ואנחנו נגועים כי אנחנו מעורבבים טוב ורע. עד שה' יתברך יבטל את היצר הרע הפרטי והכללי יש רע, ובן אדם מתמודד אתו, בשביל זה באים לפה. לא לשמוע בקול יצר הרע ולשמוע בקול יצר הטוב – זה כל הסיפור – לקיים את התורה והמצוות, את מה שצוינו משמים, ולא ההפך.

ערב טוב! שבוע טוב, מה שלומכם? אנחנו כאן ב'ותן חלקנו בתורתך', פרשות מטות-מסעי תשפ"ד. ובשם ה' נעשה ונצליח.

הנושא של היום הוא הנושא של הנגיעות האישיות שיש לבני אדם. אומר רבינו הבעל שם טוב הקדוש שבן אדם צריך להסתכל על הסימנים שה' יתברך שולח לו בהשגחה פרטית שרומזים לו לתיקונו לעבודת ה'. הנושא הזה בדור שלנו הוא קצת בעיתי, מפני שהדור שלנו למטה מאד, והאדם נגוע – הוא מפרש את הדברים לפי האינטרסים שלו והנגיעות שלו. נראה שזה לא התחיל בדור הזה, אבל בדור הזה שאנחנו יתומים כל כך זה כמובן חזק יותר.

בפרשה אנחנו רואים את זה בענין שנים וחצי השבטים – שבט ראובן, גד וחצי שבט המנשה, שבאו למשה רבינו ובמלים שלי אמרו: 'מצאנו פה שדות מצוינים, זו ארץ מצוינת, יש לנו מקנה רב – אנחנו רוצים להשאר פה, לא לעבור את הירדן ולנחול את הארץ, אלא מתאים לנו לשתב כאן. אנחנו נעשה מכלאות צאן ונשאיר את הנשים. כן, כן, אנחנו נלך בראש המחנה להלחם בשביל לכבוש את הארץ, אבל אחר כך אנחנו נחזור לכאן'. אני קיצרתי את זה, כן? בהתחלה משה רבינו חשב שעומד בפניו עוד פעם חטא המרגלים, שהם לא רוצים להכנס לארץ. לא, הם היו מוכנים להלחם, אבל הם ראו השגחה פרטית בזה שהארץ הזו שהם מצאו, מעבר הירדן, כן? בצד השני של הירדן, הארץ מתאימה להם, כמו שאומרים 'להתאים את האור לכלי' – בול. מתאים.

מה אם זה שצריך להכנס לארץ הקדושה? והציווי של ה' יתברך הוא שכל השבטים יכנסו לשם? אבל בגלל שהם היו מוכנים בכל זאת להכנס כדי לעזור לשאר בני ישראל לכבוש את הארץ, אז אפשרו להם את זה. נכון שהאר"י מביא שמבחינת שרש נשמתם הם קשורים לשם, אבל על פי הדרש בגלל שהם לא נכנסו לארץ ונשארו שם, איפה שהיום זו מדינת ירדן – כאשר הוגלו השבטים הם

אם יהיה קלקול, אם זה יחזיק או לא, איך האופי שלה באמת, איך האופי שלו. אם הוא כל כך רוצה אותה, האם הוא גם מבין את העלות של הדבר הזה, של השידוך הזה, אם הוא יקח את האשה הזו ויתחתן? ודאי יש גם מעלות. האם הוא מודע למעלות ולחסרונות, או שהוא נגוע כי היא מצאה חן בעיניו ואז הוא כבר לא רואה כלום? הוא לא רואה כלום.

ואני בתור שליח צריך להגיד לו את האמת: אם יש דברים שאפשר לתקן – לתת לו דרך, ואם יש דברים שאי אפשר לתקן, שקשה לתקן – לציין את זה בפניו. בסוף הוא מחליט. ואז אני פוגש אותו אחרי שלושים שנה והוא אומר לי: 'אמרת לי ככה וככה. וצדקת. ולא רציתי לשמוע. ועכשיו ככה וככה וככה – מה אני עושה?' אתם יודעים כמה פעמים שמעתי את הדברים האלה, לצערי הרב מאד? ולמה זה? כי אנשים נגועים. כשבן אדם נגוע כל החושים שלו מטושטשים, ויצר הרע כובש אותו, לוחש לו: 'כן, כן. זה בדיוק זה. תקח. תראה, יש את כל הסימנים!'

אותו דבר בעיניי מקצוע: באים אנשים שרוצים ללמוד איזה מקצוע. טוב, אז אתה מתחיל לדבר אתם, 'תגיד, בדקת אם יש ביקוש למקצוע הזה?' – 'כן, בטח!' אני יודע, כי אני יושב בתוך העם, שאין שום ביקוש למקצוע הזה. הוא יוציא כסף, זמן, שנים, ולא תהיה לו פת לחם. אז אני אומר לו. האם הוא רוצה לשמוע? אם הוא שומע, יש משא ומתן. טוב.

או בענין עסק, זה בכלל – בן אדם רוצה לפתוח עסק, הוא בטוח שהוא יוציא כסף, יקח הלוואות, יקים את המקום, זה משהו משהו מה שיש לו להציע! אם זה שירותים או סחורות או מה שלא יהיה, הוא בטוח שיהיה מפוצץ העסק, הוא כבר חושב על הרשת! הוא כבר חושב על כל העולם. הוא התיעץ עם כל מיני מיעצים שאמרו לו שילך עם הלב שלו, ויחשוב טוב – יהיה טוב. הכל טוב! ואז אני שואל אותו 'ויש שותף?' – 'כן, בטח. הנה השותף' – 'ויש לך גם תמונה של אשתו של השותף?' – 'כן!'

טוב, אני מסתכל בסיעתא דשמיא, "מה אנו מה חיינו", ואני רואה שהשותף הוא לא מה שהבחור הזה חושב, ושכלל השותף הוא לא הקובע, מי שקובע זאת אשתו. ואשתו אוהו... לא דבר פשוט, וגם שהשלוש בית לא פשוט בכלל. והמצב הכלכלי זה לא מה שההוא אומר. היות שהוא בא להתיעץ, אז "לא תעמד על דם רעך", אני צריך להגיד לו. ואז יש לו בחירה אם הוא שומע או לא שומע. אם הוא לא שומע, ה' יעזור.

ואז הוא בא אחרי כמה זמן, חודשים או שנים, ומספר לי מה שהיה בעסק ואיך הכל נפל וכמה הוא נכנס לחובות ושל כמה כסף, ושהוא רב בכלל עם הבחור, והיה פיצוץ עם אשתו של הבחור, של השותף, ובסוף הם התגרשו, ועכשיו היא תובעת אותו, וסיפורים... ולמה האדם הזה לא שמע? למה הוא לא שמע? כי הוא לא האמין למה שאני אומר לו? לא, הוא האמין. הוא היה נגוע. הוא בטח אמר 'הרבי אמר ככה – טוב, מי אמר שהוא צודק? אולי הוא טועה? רק ה' לא טועה'. אמת, רק ה' לא טועה. אבל בן אדם שיש לו נגיעה הוא הרבה יותר בסכנה מאשר מישהו שרוצה לעזור לו מהצד ואין לו נגיעה, יש לו 'נגיעה' רק לעזור לו, להציל אותו, להדריך אותו, לתת לו עצה.

האם זה קל? לא, זה בכלל לא קל, כלל וכלל לא קל, בשום נושא ובשום מישור. זה עול מלכות שמים ועול מצוות, זה עול! אבל אם אנחנו לא היינו מקבלים על עצמנו את התורה, ה' יתברך היה מחזיר את העולם לתוהו ובוהו, כי הוא רוצה שנתקן את עצמנו עד כמה שבן אנוש יכול לתקן את עצמו. ואם לא – מה יש לו מהעולם הזה? בשביל מה הוא צריך את העולם הזה אם אנשים יהיו רשעים? ולכן בדור של נח הוא הביא את המבול, כי באמת היו רשעים, חוץ מנח ובני משפחתו שניצלו.

טוב, אז אנחנו מדברים על הבחירה שבן אדם עושה בין טוב לרע על פי התורה, ועל זה שהוא צריך לפרש את מה שקורה לו – האם זה בהשגחת ה' יתברך, או שמא זו מלכודת של היצר. זה נקרא 'קריאת מפת הקרב', להבין את המציאות נכוחה כמו שהיא באמת. בכל דבר שקורה לך אתה צריך להזהר ולבדוק לאן זה מוליך אותך – האם זה מוליך אותך לעבודתו יתברך, או ההפך.

עכשיו אתה פוגש איזה חבר שלא פגשת שנים – וואו! איזו שמחה! טוב, בא נלך ביחד, נשב, נשתה, נאכל, הכל טוב. ואז אתה מתחיל להיות אתו כמה שעות והוא מתחיל לספר לך סיפורים, ואתה רואה שהוא לא אותו בן אדם שהכרת. סליחה, הוא התקלקל – יש לו דעות כוזבות, יש לו דיבורים לא טובים, יש לו מעשים לא נכונים, אולי הוא עובר על ההלכה או בכלל לא שומר על ההלכה, ואולי הוא גם עובר על החוק, אולי הוא נהיה חצי עבריין, סתם אני מביא דוגמא – אבל הוא היה חבר ילדות שלך, אהבת אותו אהבת נפש, שמחת כל כך לראות אותו!

עכשיו אתה צריך להחליט: אתה נשאר אתו בקשר? אתה יכול לעזור לו במשהו? אתה יכול להעלות אותו במשהו? אתה יכול לתקן אותו במשהו? או שהוא יקלקל אותך לאט לאט, כמו יצר הרע, "היום אומר לו עשה כך, ולמחר אומר לו עשה כך, עד שאומר לו עבוד עבודה זרה". בהתחלה הוא דופק כיעני בפתח, אחר כך הוא נהיה 'אורח' – אחר כך הוא נהיה 'בעל הבית'.

מקרים כאלה קורים בכל גיל ובכל המקומות ובכל זמן. כשבן אדם פוגש אנשים, או שהוא הכיר אותם מקודם או אנשים חדשים – הוא לא יודע את טבעם, הוא מתחיל להיות חבר כי יש איזו מציאת חן, כי יש איזה נושא משותף, כי יש איזו שמחה ביחד, נחמד מאד. אבל צריך לבדוק 'בכוסו ובכיסו ובכעסו' מי האדם הזה באמת, להזהר שמא יסבך אותך, אולי הוא יחתים אותך על משהו, ירמה אותך. לא שבן אדם צריך להיות חשדן. לא. צריך להיות בן אדם טוב, אבל לא להיות טפש, להזהר, כי אתה לא יודע מי עומד מולך ומה המטרות שלו, האם הוא 'שה תמים' או שהוא נראה כמו שה תמים והוא 'אריה טורף'. זה בענין של אנשים שפוגשים.

וגם בענין שידוך, כל כך הרבה שנים אני פוגש אנשים ביעוץ הרוחני, ארבעים שנה, באים להתיעץ גם בענין הזוגיות וגם בענין הזיווג – כמה פעמים אני שומע 'וואו, פגשתי את בחורת חיי! השגחה פרטית. בדיוק הייתי שמה, היא באה מפה, והכירו לי אותה. וואו! היא מלאך'. אני אומר 'תראה לי את התמונות בבקשה', אז הוא מראה לי תמונות פנים. אני מסתכל. טוב, ביני לבין עצמי אני כבר מבין שהיא לא מלאך. אבל השאלה איך יהיה ה'ביחד' – אם יהיה תיקון,

יש עצה, ויש ברכה. מה יותר טוב? הברכה היא דבר עצום. אם הברכה מתקבלת – וואו! בטח. זה משמים. אבל העצה, זה תלוי באדם: אם הוא לוקח את העצה והעצה נכונה ותפורה לפי המדות שלו ושל המקרה שלו – זה פלא פלאים! זה יכול למנוע ממנו צרות צרורות וגם להביא לו הצלחות גדולות, כי זה 'להתאים את האור לכלי' בדיוק, בעזרת ה' בסיעתא דשמיא. אבל אם האדם נגוע, הוא לא רוצה לשמוע.

אז תגיד לי 'כן, כל האנשים נגועים' – זה נכון ולא נכון. בא נגיד שזה טבע האדם, אבל יש אנשים שהם יותר נגועים, ויש אנשים שהם פחות. יש אנשים שבטוחים בעצמם מאד, ויש מי שמוכן גם להקשיב, לפחות להרהר במה שאתה אומר – שיקשיב, שיחשוב על זה, חומר למחשבה, שיעשה כמה בדיקות. אולי אני טועה, יכול להיות, אבל שיבדוק את זה. מבינים?

בן אדם, יש לו בעיות בשלום בית. טוב, אני פוגש אותו. אני רואה אותו, רואה או את אשתו או תמונת פנים שלה, ובסיעתא דשמיא אנחנו מבינים מה המצב ומה צריך לעשות כדי שיהיה שלום בית. הגברת כבר לא רוצה אותו, לכן הוא בא, כי הוא במצוקה קשה, הוא רוצה אותה. מה התלונות שלה? מה הרצונות שלה? האם היא צודקת במאה אחוז? בשמונים אחוז, בחמישים אחוז? האם הדרישות שלה מוגזמות? האם היא יכולה לשנות את עצמו כדי שיהיה שלום בית? שאלה ראשונה: 'הלכתם לטיפול זוגי?' – 'כן'. – 'כמה פגישות?' – 'שתי פגישות וזה נגמר'. זה הממוצע, רבותי. אני הרבה שנים פוגש אנשים. זה הממוצע, שתי פגישות. שלוש, זה כבר מעל הטבע. למה זה נפסק? מה, המטפלים לא טובים? המטפלים בטח טובים, אבל אנשים לא רוצים להודות באמת ולהשתנות. "מוֹדָה וְעֵזֶב יִרְחֹם". הם לא רוצים, הם רוצים שהמטפל יכופף את הצד השני. אף אחד לא יגיד להם מה לעשות, ואף אחד לא יעביר עליהם ביקורת. מבינים?

אז האם האדם הזה שבא להתייעץ מוכן לשמוע מה הוא צריך לשנות כדי למצוא חן בעיני אשתו, כדי להציל את הנישואים? כדי שיהיה לו כסף – כי אם הוא ימצא חן בעיני אשתו, היא תאהב אותו, "ועל כל פשעים תִּכְסֶה אֱהָבָה", והם ישארו ביחד והילדים לא ינזקו, וכבר הכי טוב שבעולם! נכון, זה דורש כמה מאמצים, להוריד קצת את הגאווה ועוד כמה דברים, אבל קודם כל להקשיב! אתה מוכן להקשיב? לא. מה פתאום? הוא לא מוכן להקשיב. הוא יכופף אותה. טוב, מה אתם חושבים, שהוא הצליח? ודאי שלא, או שזה החריף וזה נגמר בגירושים, או שהוא חזר עוד פעם – 'אהה, עכשיו אתה מוכן לשמוע? טוב. תעשה ככה וככה וככה, ואל תעשה ככה וככה וככה. תבוא עוד שבוע, עוד שבועיים ונראה מה קורה'. וואו! הוא עשה מה שאמרנו, והכל מתחיל להשתנות, היא לא מאמינה.

מה קרה? אז האדם הזה נגוע. הוא הרגיש בנוח עם אשתו. הוא לא מבין שהוא מפסיד אותה, שכל ההתנהגויות שלו פוגעות בה, הורסות אותה, כבר נמאס לה, היא כבר לא רוצה להסתכל עליו. הוא לא בחור רע, הוא לא עשה דברים רעים. פשוט זה פגע במציאת החן. אם אין מציאת חן, הקשר הולך ומתרחק. אם אין הבנה אחד של השני, תמיכה אחד בשני, הקשבה אחד לשני – איך זה יחזיק, תגידו לי?

עוד בלחצים הקשים שיש היום – בכלל... מי יש לו סבלנות?

אז כל זה עוד פעם ענין של בן אדם שהוא נגוע. הוא נגוע בגאווה שלו, הוא חושב שהוא צריך לכופף את אשתו, הכבוד שלו. הוא רוצה לדוגמא לחסוף כסף, אז הוא מקמץ, הוא לא אומר לה תמיד את האמת. הוא מנסה לסובב את הכל כמו איזה סוחר, סוחר לא מתוקן. הוא חושב שהאשה לא מרגישה ולא מבינה. אין אשה כזו שלא מרגישה או לא מבינה. האשה מרגישה ומבינה הכל. אתה רוצה לדעת מי האדם? – תשאל את אשתו. היא תגיד לך בדיוק מי האדם, כי לאשה הוא לא יכול לעשות הצגות. מבינים?

אז אם בן אדם נגוע, יש לו אינטרסים – הבחירה שלו מטושטשת והוא בסכנה, יצר הרע אומר לו לא לוותר, להיות החזק, 'כן, בטוח שהעסק הזה יצלח. אין שום שאלה!' הוא כבר לקח הלוואות, והוא כבר חתם עם האיש הזה ועשה עם ההוא – והכל מתוך דמיונות, רצונות, ציפיות באויר, בלי שום קשר אמתי למציאות, חוץ מהרצון הפנימי להיות בעל הבית על עצמו ושיהיה לו עסק.

מישהו בא לשאול אם לקנות את הדירה שהוא רוצה כי הרבה זמן הוא מחפש דירה, ואחר כך הוא ימכור את זאת שהוא גר בה. אני אומר לו 'תשמע, זה לקחת סיכון. עכשיו אנחנו גם במלחמה, אין הרבה עסקאות. אתה לוקח סיכון'. – 'אה, אבל אם אני אמכור את הדירה בשקל, בטח יהיה מי שיקנה' – ברור, גם אם תמסור אותה במתנה יש מי שיקנה. השאלה אם יהיה במחיר שאתה צריך. אהה, האם אתה יכול לקחת סיכון? ומה יקרה אם היא לא תימכר ואתה צריך לשלם על הדירה שקנית? תקח הלוואת בלון? תקח הלוואה? תוכל לעמוד בזה? כמה זמן? תוכל לרדת במחיר? וזה יעזור שתדך במחיר? באמת מישהו יבוא ויקנה, ובדיוק זה יתאים לתאריכים שאתה צריך? יש אנשים שעשו והצליחו, לא כל אחד, לא בכל מצב.

אז למה בן אדם בכל זאת לוקח סיכון? כי הוא נגוע, הוא רוצה את הבית. יכול להיות שזה למטרות מצוינות, הוא צודק וזו מציאה – אבל תסתכל על כל המפה, תסתכל על כל ההסתעפויות של העסקה הזאת, תבדוק אם אתה יכול לעמוד בזה, שלא תסתבך. כמובן, אני נותן דוגמאות, כן? לא דוגמא אחת, בלי סוף דוגמאות. ככה בכל ענין וענין, רבותי. היות שאנחנו בני אדם, צריך להתבונן עמוק מאד. וחוף מזה, יש עצה: "עֲשֵׂה לָךְ רֵב וְקִנְיָה לָךְ חֵבֶר". הרב – כדי שיגיד לך את האמת עליך ועל המצב שלך ועל היכולות שלך, מה מתאים ומה לא מתאים, שזה יהיה מדויק כמה שיותר. וחבר – שיהיה חבר אמתי, לא כזה שמתחנף. זה חבר! שאומר את האמת. אנחנו צריכים חברים שאומרים לנו את האמת, שעוזרים לנו בתיקון, לא כאלה שמדרדרים אותנו. "עשה לך רב", שיעזור לך בתיקון באמת. "וקנה לך חבר", שיעזור לך בתיקון באמת, שהוא חבר באמת, שאכפת לו ממך באמת, והוא לא מקנא בך ולא רוצה להכשיל אותך ולא נהנה מקלונך. אנשי אמת! אנחנו צריכים אנשי אמת, רבותי!

ה' יעזור וירחם עלינו וישלח משיחנו במהרה, "ובא לציון גואל" במהרה ברחמים. לחיים! לחיים! לחיים!
לזכך, לזכך את כל המדות, המחשבות, הרצונות, לעבוד לשם שמים! לחיים! לחיים! לחיים! וכל טוב סלה.

שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל.

מתוך נפשי – עצות למלחמה הרוחנית

מאת כ"ק האדמו"ר רבי פינחס דניאל הכהן רחלין שליט"א

כ"ג תמוז תשפ"ד

לעילוי נשמות הנופלים · לרפואת הפצועים · להחזרת החטופים · לשמירה על החיילים.

א. מפת הקרב הפרטית, המשפחתית והכללית משתנה כל הזמן. העולם כולו משתנה כל הזמן. אם לא תקח בחשבון את כל השינויים המתרחשים במהירות – מפת הקרב שלך לא תהיה מעודכנת, ותטעה בכל בחירותיך.
ב. אם לא תחיה במודעות מתמדת שהחיים הם מלחמה שאינה פוסקת, הבחירות שלך יהיו מנותקות מהמציאות, ותנזק, ר"ל.

ג. המלחמה היא כנגד היצר הרע הפרטי, היצר הרע הכללי וכל כחותיהם. ר"ב תְּחַבְּלוּת תעשה לך מלחמה".

ד. במלחמה אל תגיב לפי מה שמצופה ממך – אלא לפי מה שכדאי לך ומשרת את המטרות שלך.

ה. הערך נכונה את האויב ואת יכולותיו, וגם את שלך. והזהר מזחיחות הדעת!

ו. עליך להתאים תמיד את האור לכלי. אחרת תנזק, ר"ל.

ז. החיים הם מוצר מתכלה. אל תבזבז זמן, הוא לא יחזור.

ח. במלחמה יש את עקרון הרצף ואת עקרון ההשתנות הדינאמית. אל תתעלם מכך.

ט. זכור: ישנה אפשרות של מלכודת בתוך מלכודת! בדוק היטב את המצב, והתפלל שה' ית' יציל אותך.

י. היצר הרע רוצה שתעשה עבירות. היצר הטוב רוצה שתעשה מצוות ומעשים טובים. העונג מהעבירה חולף בן רגע. הצער על העבירה ועל הסתלקות האור ועל הבגידה בה' ית' – מתמשך.

יא. אתה יודע באמת מי הצוות שלך במלחמה הגשמית והרוחנית?! אתה בוטח בו?

יב. השתמש תמיד בחוש הריח. וברח ממקום שתזהה בו ריח לא טוב. השתמש בתחושות הלב, ובדוק אותן. אל תתעלם מהן. השתמש בחוש השמיעה כדי לשמוע את קולות הלב ואת רעשי הרקע.

יג. השתדל שלא ליפות את המציאות מתוך רצונות או מתוך אינטרסים – אחרת בחירותיך יהיו לא נכונות ותנזק, ר"ל.

יד. הטוב והרע משמשים בערבוביה. ערוך בירור. עשה סדר. זהה מה טוב ומה רע.

טו. במלחמה העזות חשובה – אך כך גם האיפוק, הזהירות, ההעמקה והחכמה בינה ודעת.

טז. במלחמה, עליך להפתיע תמיד, ולא להיות מופתע אף פעם!

יז. במלחמה יהי מוכן תמיד להתקפה, להגנה – ולהמתנה.

יח. במלחמה, מי שנותן את הפקודה הוא זה שלוקח אחריות על התוצאות.

יט. במלחמה נְתַב, ואל תהיה מנותב.

כ. מי קובע אצלך את סדר היום – יצר טוב או יצר רע?

כא. עליך להתחדד כל הזמן. וכך בס"ד תשרוד.

כב. למד על המלחמה הרוחנית מהמלחמה הגשמית. ולמד על המלחמה הגשמית מהמלחמה הרוחנית. למד! למד כל הזמן!

כג. לפעמים המצב מורכב מדי, עדין מדי או מסוכן מדי – כך ש"שב ואל תעשה עדיף".

כד. אם הטקטיקה אינה טובה – היא תפגע באסטרטגיה. אם האסטרטגיה אינה טובה – היא תפגע בטקטיקה.

כה. על האסטרטגיה להיות זורמת, ולא מקובעת.

לחיים! לחיים! לחיים! להתחזק במלחמה הרוחנית!

לחיים! לחיים! לחיים! למען שמו באהבה.